

"Ja, jag kan!" Den kubanska metoden som lärt miljontals att läsa och skriva.

"Ja, jag kan!" Den kubanska metoden som lärt miljontals att läsa och skriva.

Från Wikipedia, den fria encyklopedin:

Artikeln nedan från Wikipedia är inte uppdaterad med de senaste årens utveckling. Enligt Radio Angulo har fler än 10 miljoner människor lärt sig att läsa och skriva under de 20 första åren från programmet start 2001 till 2021.

Tio miljoner människor som tillägnat sig förmågan att läsa och skriva! -- Vilken demokratisk insats och vilken gåva till mänskligheten är inte det!

Ja, jag kan (spanska: Yo, sí puedo) är en undervisningsmetod för alfabetisering av vuxna som utvecklades av den kubanska pedagogen Leonela Relys Diaz och först prövades i Haiti och Nicaragua år 2000. Hittills har denna metod använts i 29 länder, vilket har gjort det möjligt för över 6 miljoner människor att utveckla grundläggande läs- och skrivkunighet. Programmet utvecklades ursprungligen på spanska och kallades Yo, sí puedo. Det har nu översatts till många språk, bland annat portugisiska, engelska, quechua, aymara, kreol och swahili. I Ja, jag kan-metoden används förinspelade lektioner på video eller DVD som ges av en lokal handledare. Yes I Can använder också en alfanumerisk association mellan siffror och bokstäver.

Programmet består av följande undervisningsmaterial: ett elevhäfte, en handbok för handledaren och 17 videor eller DVD-skivor

med inspelningar av 65 lektioner med skådespelare i rollerna som lärare och elever. Materialet implementeras av ett team av lokala handledare som utbildas och får stöd av tekniska rådgivare. Processen består av tre steg: en inledande period av socialisering och utbildning, de faktiska lektionsblocken där läs- och skrivkunnskap lärs ut och ett tredje steg som kallas efterläsning. Programmet finns också i punktskrift för blinda, döva och personer med lindriga intellektuella problem. Andra program är kopplade till Ja, jag kan, bland annat Yo, sí puedo seguir eller Ja, jag kan fortsätta, som syftar till att befästa och utveckla de grundläggande läs- och skrivfärdigheter som deltagarna lär sig i Yes I Can-programmet.

Historik

Ja, jag kan är sprunget ur en stark tradition av läs- och skrivundervisning som har funnits på Kuba sedan den kubanska läs- och skrivkampanjen 1961. Kampanjen 1961 minskade analfabetismen på Kuba från 23,6% till 3,9%. Sedan dess har kubanska lärare arbetat i många länder för att hjälpa till att utveckla vuxnas läs- och skrivkunnskap före utvecklingen av Ja, jag kan, särskilt i Angola och Nicaragua.

Det var på grundval av sådana exempel på kubanskt utbildningsbistånd som det afrikanska landet Niger 1995 begärde kubanskt bistånd för att bekämpa analfabetismen. På grund av en mycket hög analfabetism (över 50%) och svårigheterna att helt och hållet ta itu med detta genom undervisning ansikte mot ansikte föreslog Kuba ett program som sändes via radio. Nigers president Ibrahim Baré Maïnassara dödades dock i en statskupp innan den nya metoden kunde genomföras i Niger, och den prövades i stället i Haiti och Nicaragua. Efter detta utvecklade Dr. Leonela Relys Diaz och andra lärare vid Latin American and Caribbean Pedagogical Institute (IPLAC) ett liknande program med hjälp av TV.

Lektionerna

Ja, jag kan-klasserna genomförs med hjälp av en kombination av distansutbildning och deltagande från lokalsamhället. Klasserna sammankallas av en lokal facilitator. Lektionerna är uppbyggda kring ett diskussionsämne som introducerar en nyckelbokstav eller ett nyckelord för lektionen. Kursledaren använder en serie förinspelade lektioner, vanligtvis på DVD, och den medföljande arbetsboken som grund för alfabetiseringskurserna. DVD:n visar en liten klass där läraren förklarar lektionen och övningarna i arbetsboken och eleverna ställer frågor och kommenterar. Undervisaren kan stoppa och starta DVD-klassen för att låta eleverna slutföra övningarna, diskutera särskilda punkter eller upprepa avsnitt om det behövs.

Det finns ett inledande block med lektioner som är utformade för personer utan tidigare erfarenhet av att läsa och skriva och som innehåller övningar för att träna på att hålla i en penna och forma enkla former. I de fall där deltagarna redan har viss erfarenhet av läs- och skrivinlärning kan dessa lektioner hoppas över. I senare lektioner arbetar deltagarna med mer komplexa textblock och lär sig andra färdigheter, till exempel hur man fyller i formulär med grundläggande personuppgifter. Eleverna anses ha slutfört programmet när de har skrivit ett enkelt brev till en vän, inklusive beskrivning och åsikter. Den lokala handledaren fungerar som en länk mellan den virtuella klassen av elever i den audiovisuella inspelningen och de verkliga deltagarna. I en UNESCO-granskning av Ja, jag kan från 2006 konstateras att ?facilitatorernas roll har fått både erkännande och kritik.? Rapporten noterar deras starka sociala engagemang, men också problem när det gäller konsekventa undervisningskunskaper hos relativt utbildade personer.

Alfanumerisk metod

Den alfanumeriska metoden använder kunskap om siffror för att utveckla kunskap om bokstäver. Detta introducerades i programmet på förslag av Fidel Castro och baserades på uppfattningen att siffror är mer bekanta i vardagen för människor som är analfabeter. Vokalerna a, e, i, o, u associeras med siffrorna 1-5 och konsonanterna associeras med siffror ungefär i enlighet med hur ofta de används. Många analfabeter på Kuba kunde hantera pengar och kvantiteter på ett effektivt sätt, en utbildning som de fick på gatorna. Att alfabetisering kopplas till siffror och pengar är en av anledningarna till att det har varit så framgångsrikt. Denna aspekt av programmet har dock kritiserats med motiveringen att införandet av bokstäver i kombination med siffror överväldigar den icke läskunniga personen. Denna kritik tog inte hänsyn till det faktum att många analfabeter är räknekunniga när det gäller pengar och handelsbara kvantiteter.

Ett samhällsomfattande angreppssätt

Inom Ja, jag kan-metoden ses låg läs- och skrivkunnighet inte som en individuell fråga utan snarare som en social fråga som kräver en strategi som omfattar hela samhället. Denna process kallas socialisering och innebär att så många människor som möjligt mobiliseras för att delta i kampanjen i en rad olika roller. Processen syftar till att utveckla en förståelse i hela samhället för sambanden mellan läs- och skrivkunnighet och bredare sociala och ekonomiska utvecklingsmål.

När det gäller denna aspekt av kampanjen har UNESCO noterat att Ja, jag kan ?i själva verket är mer än en metod. Det vore lämpligare att se det som en modell för alfabetiseringsutbildning som går utöver processer, material, strategier etc., eftersom den både uttryckligen och underförstått omfattar begrepp som alfabetiseringsutbildning, lärande, livskunskap och social mobilisering, och involverar ett brett spektrum av aktörer med olika roller, från mottagarna av alfabetiseringsutbildningen till andra intressenter som statliga enheter och andra berörda institutioner."

Utveckla och upprätthålla läs- och skrivkunniga samhällen

Ja, jag kan! gör det möjligt för studenter att utveckla sina läs- och skrivfärdigheter på en intelligent men grundläggande nivå. Programmet gör dock inte anspråk på att etablera en nivå av läs- och skrivkunnighet som är självförsörjande utan ytterligare uppmärksamhet. En tredje fas i kampanjen, den så kallade ?efter-kunskapsfasen? (Yo, sí puedo seguir), ger därför akademiker möjlighet att genomföra aktiviteter som befäster och utvidgar deras nya kunskaper. Det kan vara i form av fortsatta kurser, anställning eller att bli handledare för en ny grupp studenter.

Resultat och framtidsutsikter

År 2006 tilldelades IPLAC UNESCO:s King Sejong Literacy Prize för sitt arbete med att utveckla och främja Ja, jag kan-programmet. 2012 fick IPLAC även priset ?Mestres 68?. Kuba har erbjudit denna metod till det internationella samfundet och har föreslagit att analfabetismen skulle kunna utrotas globalt inom 10 år och till en kostnad av endast 1,5 miljarder dollar.

Ja, jag kan har implementerats i ett antal språkliga och kulturella sammanhang, bland annat i följande:

Östtimor

Ja, jag kan har använts i Östtimor i en nationell kampanj som inleddes 2006 med ankomsten av 12 kubanska rådgivare i läs- och skrivkunnighet. I slutet av 2007 hade alfabetiseringskurser startat i över 400 lokala samhällen i landet. Även om de ursprungligen gavs på portugisiska, utformades senare nytt material på tetum, det mest utbredda av Timors många språk. Programmet blev känt under sitt namn på tetum, Los Hau Bele. Kampanjen mobiliserade över 200.000 människor att delta i undervisningen och en arbetsstyrka på över 600 lokala alfabetiseringshandledare och samhällsorganisatörer, som utbildades av de kubanska rådgivarna. Kampanjen avslutades i december 2012 och vid den tidpunkten hade vart och ett av Östtimors tretton distrikt förklarats fritt från

analfabetism.

Australien

Under 2012 gjorde ett formellt licensavtal med Kuba det möjligt att starta det första pilotprojektet av Ja, jag kan i Australien. Kampanjen genomfördes först i Wilcannia i sydvästra New South Wales och har sedan dess utvidgats till Bourke och Enngonia med planer på ytterligare expansion. Pilotprojektet initierades av National Aboriginal Adult Literacy Campaign Steering Committee och leddes av University of New England i samarbete med Wilcannia Local Aboriginal Land Council. Literacy for Life Foundation är ett partnerskap mellan nyckelorganisationer och individer som är involverade i kampanjen.

Nya Zeeland

Ja, jag kan-metoden användes i Aotearoa i Nya Zeeland i Greenlight-programmet som genomfördes mellan 2003 och 2007 genom den Māori-ledda högskolan Te Wānanga o Aotearoa. Kubanska lärare arbetade tillsammans med sina motsvarigheter i Aotearoa Nya Zeeland i ett diagnostiskt skede som resulterade i utvecklingen av ett nytt program, Greenlight Learning for Life. Greenlight, bestod av 4 moduler som var utformade för att ta studenterna från nivå 1 till nivå 3 enligt NZ:s ramverk - i princip till universitetsnivå. Traditionell maoripedagogik och identitet betonades i utvecklingen av material.

Några av många andra platser där metoden använts:

"Ja, jag kan", här i Honduras, Centralamerika

En version av Ja, jag kan har implementerats sedan 2007 i Uruguay och har rönt stor framgång. Sedan 2007 har nästan 20.000 personer i Guatemala lärt sig läsa och skriva med hjälp av programmet. I Angola har över 300 000 personer dragit nytta av kampanjen.

Ja, jag kan genomförs också i staden Sevilla, Spanien, vilket är den första erfarenheten av den kubanska metoden i Europa.

Latino Alliance for Literacy Advancement de New Mexico planerar att genomföra Ja, jag kan-kampanjen på fyra pilotplatser i den US-amerikanska delstaten New Mexico.

[Yo si puedo!](#)

Wikipedia (ZT)

Bolivia. Foto: Creative Commons

Brasilien_Creative Commons

Venezuela, ursprungsbefolkningWayuu. Creative Commons Fr@nklin Reyes.

HÄV BLOCKADEN AV KUBA!

Bli en del av solidaritetsrörelsen!

Bli medlem i Svensk-Kubanska!

Eller skicka ett bidrag till Stödfonden!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0

Bidrag till insamlingen ?Mediciner till Kuba?

PG 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

ana